

Kur'ân, ders veriyor ve öğretiyor

Nurdan Yaşar: “Kur'ân'da neden “biz” ve “ben” kavramları kullanılmış? Bir âyette “Biz peygamberlere şiiir öğretmedik?” Bir âyette ise “Benim âyetlerimi az bir dünya menfaatine değiştirmeyin.” Neden bazen “biz” bazen de “ben” kavramları kullanılmış?”

BİZ'İN BEN'E GÖRE DAHA DEĞERLİ OLUŞU

Cenâb-ı Hak Kur'ân'da kendi Zât-ı Akdes'ini bazen “mütekellim-i vahde,” yani “birinci tekil şahıs” yani “ben” zâmiriyle; bazense “mütekellim-i maalgayr”, yani “birinci çoğul şahıs”, yani “biz” zamiriyle nazara verir.

Bunda hiç şüphesiz muhtelif hikmetler mevcuttur.

Hiç şüphesiz Allah birdir, tektir, Ferd'dir, Ehad'dir, Samed'dir. Ve Kur'ân bütün âyetleriyle Allah'ın birliğini, vahdaniyetini, Ehadiyetini ispat eder.

Kur'ân'ın âyetleri bizim için hem öğreticidir, hem terbiyecidir, hem kılavuzdur, hem mürşiddir; hem de bize örnek davranış kalıpları verir ve bize ders veriyor.

Çünkü Kur'ân bizim için nazil olmuştur.

“BİZ” ZAMİRİNDE İZZET AZAMET

Bedüzzaman'a göre “Biz” ifadesinde gizli olan hikmetlerden bazıları şunlardır:

1- Kur'ân'da “Biz” zamiri bazen “azamet” ifade eder.1 Meselâ; “Biz yeryüzünü bir beşik ve dağları da onun için bir direk kılmadık mı? Sizi çift çift yarattık! Uykunuzu dinlenme vakti kıldık! Geceyi bir örtü yaptık! Gündüzü geçim sağlama vakti yaptık! Üstünüze yedi kat sağlam gök bina ettik! Parlak ışık veren güneşi var ettik! Taneler, bitkiler ve ağaçları sarmaş dolaş bahçeler yetiştirmek için yoğunlaşmış bulutlardan bol yağmur indirdik!”2 âyetlerinde gelen “Biz” zamirlerinde azamet, izzet ve celâl tecellilerini görmek mümkün.

Yani Cenâb-ı Hak hem büyük nimetlerini hatırlatıyor, hem bu nimetleri vermenin

kendi kudretine, iradesine, ilmine ve merhametine hiç de zor olmadığını beyan ediyor, hem ebedî âlemlerin sayısız nimetlerle dolu olduğunu hissettiriyor, hem de insanları şükre ve verilen nimetleri takdir etmeye dâvet ediyor.

“BİZ” VAHYE, “BEN” İLHAMA İŞARETTİR

2- Cenâb-ı Hak Kelâm sıfatı mucibince peygamberlerine gönderdiği vahiyler söz konusu olunca telâffuz ettiği “Biz” zamiri ile hem vahyin yüksekliğini, hem vahyi tebliğ etmekle görevli meleğin ve peygamberin mükerrem, mübarek, saygın ve mukaddes hüviyetlerini ve vazifelerini, hem de insan hayatı için vahyin ne denli vazgeçilmez olduğunu ifade etmiş olur. Böylece vasıtanın görevdeki sadakatini, ismetini, muvaffakiyetini ve harfiyen emre uyuşunu ifade eder.

Meselâ, “Muhakkak ki, insanlar arasında Allah’ın sana gösterdiği gibi hükmedesin diye Kitâb’ı sana hak olarak Biz indirdik”³ âyetinde; “Allah’ın sana gösterdiği gibi” kelâmında ilham söz konusu olduğundan “ben” zamiri tercih edilmiş ve böylece ilhamların aracısız olduğuna işaret edilmişken; aynı âyette vahyin nüzulünde “Biz” zamiri kullanılarak, mükerrem vasıtalarından olan meleklerin ve peygamberlerin görevlerine bağlılıkları takdir edilmiştir.

“BİZ” DAHA NEZİH, DAHA NAZİKTİR

3- Kur’ân bir edep ve nezaket kitabıdır. “Biz” zamirindeki nezaket ve nezahet asla gözden kaçmamalıdır. Cenâb-ı Hak “Biz” zamirini kullanarak beşeriyete örnek bir davranış modeli sergilemekte; benlik ve enaniyet duygularını çağrıştıran ifadelerin mümkün mertebe nazarımızdan ve hayatımızdan uzak kalmasını istemektedir.

Nitekim biz de tek başımıza yaptığımız işler için genelde “Biz” ifadesini kullanırız; böylece hem benlik ve ene tuzağını elimizle itmiş oluruz, hem de elde ettiğimiz başarıyı ekibimizle paylaşarak gurup şuurumuzu canlı tutarız. Nitekim dînimizin mü’minleri kardeş ilân etmesi⁴ veya namazları cemaatle kılmaya teşvik etmesi gibi emir ve tavsiyeleri, “Biz” şuuruna vahy-i İlâhînin verdiği önemi gösterir.

Hitaplarında insanı muhatap alan Kur’ân, “Biz” zamirini kullanarak insana biz inancını, yani ‘ben’cilik yerine ‘biz’ciliği yerleştirmek istemiş ve hizmetlerde sosyalleşmenin ve ekip çalışmalarının insan için önemine ısrarla vurgu yapmıştır.

Dipnotlar:

1- İşârâtü'l-İ’câz, s. 249.

2- Nebe’ Sûresi, 78/6-16.

3- Nisâ Sûresi, 4/105.

4- Hucurât Sûresi, 49/10.